

Kwaliteitslabel kleuteropvang

*Advies over het voorontwerp van besluit tot toekenning
van een kwaliteitslabel aan organisatoren van
kleuteropvang*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Wouter Beke, Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding op 20/07/2020

**Uitgebracht door de Raad Basisonderwijs op 9 september 2020 met
eenparigheid van stemmen**

Vorbereiding: toelichting bij de adviesvraag door David Vits (kabinet Beke) op
21 augustus 2020, werkgroep Buitenschoolse opvang op 27 augustus 2020
onder voorzitterschap van Bart Van Dijck en Anne Verhoeven (a.i.)

Dossierbeheerder: Katrien Persoons

1 Buitenschoolse opvang en activiteiten

1.1 Van conceptnota naar decreet

Het Vlaams Parlement gaf op 24 april 2019 zijn goedkeuring aan het decreet houdende 'de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten'. Dat bouwt verder op de Staten-Generaal Opvang en Vrije tijd van Schoolkinderen (2014) en op de conceptnota van de Vlaamse Regering over de krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van kinderen (2015). De Vlor bracht in 2015 een advies uit over die conceptnota.¹

1.2 Eerste uitvoeringsbesluiten

In juli 2020 keurde de Vlaamse regering twee voorontwerpen van uitvoeringsbesluiten bij dat decreet goed. Het gaat om volgende besluiten:

- Besluit over het lokaal beleid buitenschoolse opvang en activiteiten en overgangsbepalingen
- Besluit tot toekenning van een kwaliteitslabel aan organisatoren kleuteropvang

Beide voorontwerpen van besluit worden voor advies voorgelegd aan de Vlor. Daarmee gaat de minister in op een expliciete vraag van de Vlor.²

De raad waardeert dat alle belanghebbenden in onderwijs (inrichters van onderwijs, personeel, ouders, directeurs en sociaal-culturele organisaties) geraadpleegd worden over de concretisering van de bepalingen in het decreet. Hij gaf al enkele keren aan dat het jammer was dat dit niet gebeurde bij de voorbereiding van het decreet. De vele zorgen en vragen die de partners in de Vlor hadden bij de conceptnota, geformuleerd vanuit de realiteit in het onderwijs, bleven onbeantwoord.

Er volgen nog besluiten in de toekomst. De Vlor wenst ook dan om advies gevraagd te worden.

1.3 Focus van dit advies

Dit advies focust op het besluit over het kwaliteitslabel voor de kleuteropvang.

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de conceptnota 'Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van schoolkinderen'](#), 30 september 2015.

² De raad vroeg aan de minister om advies te kunnen geven op de uitvoeringsbesluiten bij het decreet over buitenschoolse opvang en activiteiten in zijn [brief](#) op 27 maart 2019. Hij herhaalde die vraag toen vertegenwoordigers van Kind en Gezin het decreet kwamen toelichten op de vergadering van de Raad Basisonderwijs op 5 februari 2020.

2 Waardering voor het kwaliteitslabel

2.1 EQF als kwaliteitskader

Het Quality Framework for Early Education and Care (EQF) is een waardevol kader om de kwaliteitsvoorwaarden voor kleuteropvang te omschrijven. De Vlor gelooft in de kracht van dat kader om kwaliteit na te streven. Het kan de lokale besturen ook ondersteunen in het ontwikkelen van een visie.

Wel benadrukt de raad dat het label losstaat van de kwaliteit van het kleuteronderwijs. Daarvoor geldt immers het referentiekader onderwijskwaliteit. Op het moment dat het label wordt toegekend, moet het zeker ook voor ouders duidelijk zijn dat het geen uitspraak doet over de kwaliteit van het kleuteronderwijs.

2.2 Kwaliteitslabel als hefboom

Het toekennen van een kwaliteitslabel voor kleuteropvang is een mooie eerste stap. In de toelichting bij het besluit wordt dat verantwoord door te verwijzen naar de kwetsbaarheid van kleuters.

De Vlor pleit ervoor om in de toekomst, na een evaluatie, te bekijken of zo'n kwaliteitslabel ook een instrument kan zijn om de kwaliteit van opvang voor oudere kinderen te stimuleren, te garanderen en te waarderen.

De raad vindt het inclusieve karakter van de opvang erg belangrijk.³ De kwaliteitsvoorwaarden moeten dan ook toelaten dat alle leerlingen, ook met specifieke noden, ten volle kunnen participeren. Het kwaliteitslabel kan een hefboom zijn om hier versterkt op in te zetten, ook in andere leeftijdsgroepen.

3 Oproep voor samenwerking en overleg

3.1 Personeel

Zowel kinderbegeleiders, die in de buitenschoolse opvang werken, als kinderverzorgsters, die in het basisonderwijs werkzaam zijn, hebben heel wat noden. Om aan die noden een antwoord te bieden, ziet de Vlor kansen in het opzetten van een samenwerking, zowel tussen het beleidsdomein Onderwijs en het beleidsdomein Welzijn, als lokaal. De Vlor roept op om zo'n samenwerking verder uit te werken om zo de inzet van voldoende en kwaliteitsvol personeel te bevorderen. Dat is een voorwaarde voor kwaliteitsvol onderwijs én kwaliteitsvolle buitenschoolse kinderopvang.

3.2 Infrastructuur

Er zijn scholen met een goede infrastructuur die vaak niet kan gebruikt worden voor opvang omdat het niet voldoet aan de veiligheidsvoorwaarden die gelden voor opvanginitiatieven. In

³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de conceptnota 'Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van schoolkinderen'](#), 30 september 2015.

eerdere adviezen⁴ pleitte de raad al voor een versterking van de multifunctionaliteit van schoolgebouwen vanuit een omvattende visie. Lokale besturen kunnen daarbij een faciliterende rol spelen.

Dit besluit biedt hier geen oplossing voor. Het vraagt om samenwerking en afstemming tussen de verschillende regelgeving van diverse beleidsdomeinen en het op elkaar afstemmen van de subsidiestromen.

3.3 Toezichtskader

Het is voor de Vlor onduidelijk hoe het kwaliteitslabel op lokaal niveau zal opgevolgd worden en wat precies de taken zullen zijn van de zorginspectie. De Vlor is vooral bezorgd dat scholen, als mogelijke aanbieders van kleuteropvang, voldoende kans moeten maken op het verkrijgen van een kwaliteitslabel zodat ze voldoen aan de voorwaarden voor kwaliteitsvolle opvang.

Daarom vindt de raad het nuttig om in het ‘Stakeholdersoverleg Buitenschoolse Opvang en Activiteiten’ te bespreken hoe het toezicht zal gebeuren en vanuit welk kader. Door de vinger aan de pols te houden in het werkveld, wil de Vlor ook opvolgen hoe het kwaliteitslabel en de controle erop in de praktijk vorm zal krijgen.

4 Specifieke opmerkingen

4.1 Pilotprojecten

De Vlor ziet mogelijkheden in de pilotprojecten die gepland worden rond de integratie van opvang en onderwijs. Vanuit de noden van de doelgroep is het heel waardevol om te zoeken naar sectoroverstijgende samenwerking. Op die manier kunnen visies ook sterker naar elkaar toegroeien. De Vlor wil dan ook graag van deze pilotprojecten op de hoogte worden gehouden.

4.2 Toegankelijkheid

Zoals we reeds aangaven, staat de Vlor ten volle achter de doelstelling om de opvang op een inclusieve manier te organiseren. De raad twijfelt echter of dit op een kwalitatieve manier zal kunnen, rekening houdend met de beschikbare middelen en het beoogde aantal kinderen per begeleider (zie ook volgend punt).

4.3 Pedagogisch beleid

Het besluit hanteert de maximumgrens van 18 kinderen per begeleider. De Vlor is bezorgd over de absolute waarde van dat getal. Afhankelijk van de invulling van de activiteiten en de noden van de groep kleuters, is dat niet evident. Er moet daarnaast ook aandacht zijn voor de draagkracht van het personeel i.f.v. de noden van de kinderen.

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies ter voorbereiding van het masterplan scholenbouw](#), 23 april 2015. Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de conceptnota ‘Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van schoolkinderen’](#), 30 september 2015.

4.4 Medewerkersbeleid

De Vlor merkt op dat er in het besluit niet gesproken wordt over het belang van een divers personeelsbeleid. De raad vraagt zich af of dit expertiseverhogend kan werken en drempels naar bijzondere doelgroepen kan wegnemen.

Katrien Persoons
secretaris Raad Basisonderwijs

Anne Verhoeven
voorzitter Raad Basisonderwijs